

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Sjöstorps kalkkärr i Ödeshögs kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken ett område inom fastigheten Sjöstorp 1:1 som naturreservat med syfte, föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Naturreservatets gräns är markerad på bifogad karta, bilaga 1.

Naturreservatets namn skall vara Sjöstorps kalkkärr.

Syftet med reservatet

Syftet med Sjöstorps kalkkärr naturreservat är att i gynnsamt tillstånd bevara ett mycket värdefullt och mångformigt rikkärr, inklusive källmiljöer och omgivande kalkfuktängar, samt de typiska växt- och djursamhällen som är knutna till dessa miljöer. I syftet ingår att särskilt skydda ovanliga och hotade kärleväxter, mossor och snäckor, vilka är beroende av naturtypen rikkärr och angränsande livsmiljöer för sin fortlevnad. Ett syfte är också att bevara värdefulla kulturhistoriska spår i form av äldre tiders tegindelning, vilken i området mycket tydligt framträder som dikessvackor på ytor som utgjort åker på 1800-talet.

Naturvärdena ska bibehållas och utvecklas genom fortsatt hävd med bete, samt genom att de mindre områden med skog, som förekommer som öar i området idag, restaureras till främst kalkfuktäng och rikkärr. I några småytor på fastare mark i de nuvarande skogsöarna prioriteras friskäng med måttlig förekomst av träd och buskar.

Syftet med naturreservatet är även att utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det, utöver vad som annars gäller, inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
2. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon eller andra farkoster;
3. framföra motordrivet fordon; bruksfordon får dock användas då betesputsning, stängselarbeten eller annan skötselåtgärd så kräver utanför områden som definieras som rikkärr enligt den skötselplanen som fastställts i samband med detta beslut;
4. anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling;
5. uppföra byggnad eller annan anläggning;
6. uppföra mast, vindkraftverk, eller att uppföra luft- eller markledning;
7. anordna upplag;
8. gräva upp växter;
9. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
10. avverka, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd;
11. plantera träd eller buskar;
12. omföra betesmark till åker eller skogsmark;
13. ändra florans eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter;

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare, att utan ytterligare ersättning, och innehavare av särskild rätt till fastigheterna tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av reservatet
2. skötsel och dokumentation i enlighet med fastställd skötselplan: hävd med bete samt restaurering av sumpskogsområden till öppen betesmark med inslag av träd och busksnår.
3. iordningställande av anordningar för friluftslivet som anges i fastställd skötselplan: stätta, samt informationstavla om området i anslutning till stätten

C. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, föreskriver Länsstyrelsen om rätten att färdas och vistas inom reservatet, att det utöver vad som annars gäller, inte är tillåtet att:

1. landa med luftfarkost
2. tälta;
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
4. samla ryggradslösa djur annat än genom håvning/direktplöckning och därvid ta enstaka exemplar för artbestämning;
5. plocka hela eller delar av växter, mossor, lavar eller svampar med undantag för bär och matsvamp;
6. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
7. göra upp eld

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

8. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet;
9. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet;

Ovanstående föreskrifter under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel. Föreskrifterna ska heller inte utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar (stängsel, stätta och informationstavla). Föreskrifterna ska heller inte utgöra hinder för markägaren att hugga en till husbehov i jultid. Föreskrifterna ska heller inte utgöra hinder för ledningsrättshavare att, efter samråd med reservatets tillsynsmyndighet (länsstyrelsen), genomföra nödvändiga drifts- eller underhållsarbeten för de ledningar som går genom reservatet; vid akuta fel på telekommunikationsledning (ledningsrätt 05-VTO-307) kan grävning påbörjas, dock ska tillsynsmyndigheten snarast kontaktas och igenläggning av schakt ske efter samråd.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Förvaltare för naturreservatet skall vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Området hyser ett av Östergötlands fem mest bevarandevärda extremrikkärr och har naturvärdesklass 1 (nationellt intresse) i kommunens naturvårdsprogram. Sjöstorps kalkkärr är utpekad som Natura 2000-område och ingår dessutom i den nationella myrskyddsplanen. Ett särskilt regionalt bevarandevärde utgör en god population av svarthö, som minskat kraftigt i Syd- och Mellansverige där den idag finns kvar på en handfull lokaler. De höga naturvärdena i Sjöstorps kalkkärr är särskilt väl bevarade genom en i sen tid (åtminstone de senaste 30-åren) mycket god beteshävd av området.

Natura 2000

Reservatet är ett Natura 2000-område med namnet Sjöstorpsmyren och sitekod SE0230258. Följande habitat och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är utpekade i Natura 2000-området:

Habitat (naturtyper)

7230 Rikkärr, 1,6 ha

6210 Kalkgräsmarker (*viktiga orkidélokaler), 2,8 ha (här ingår 1,3 ha restaureringsmark av sumpskog med kvarstående kalkfuktängsflora)

6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr, 1,1 ha

(arealerna för habitaterna är justerade efter fältkontroll i maj 2007)

Arter

Kalkkärrsgrynsnäcka (*Vertigo geyeri*)

Smalgrynsnäcka (*Vertigo angustior*)

Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av reservatbildningen och den skötsel som därav följer.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken skall densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Sjöstorps kalkkärr är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Sjöstorps kalkkärr inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensbedömning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning om konsekvensutredning vid regelgivning 2007:1244, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att bildandet av naturreservatet Sjöstorps kalkkärr inte ger negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet utöver vad som är brukligt enligt allemansrätten. Ordningsföreskrifterna skall samtidigt leda till att reservatets syfte uppnås.

Miljökvalitetsmål

Bildandet av naturreservatet Sjöstorps kalkkärr är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen Myllrande våtmarken och Ett rikt växt- och djurliv om vilka Sveriges riksdag och regering beslutat.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom Sjöstorps naturreservat har bl.a. dokumenterats i Ödeshögs kommunala naturvårdsprogram (1983), i länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventering (fältbesök 2003). Området är utpekad i Myrskyddsplan för Sverige (2007).

Reservatsbildning

Reservatet har stakats ut och mätts in av Lantmäteriet. En värdering av området genomfördes av Svefa AB på uppdrag av Länsstyrelsen. Därefter förhandlade Länsstyrelsen med markägaren och kom överens om ekonomisk ersättning för intrånget i markanvändningen som blir konsekvens av naturreservatsbildningen. Beslut om utbetalning av ekonomisk ersättning har tagits av Naturvårdsverket 2008-04-10.

Remissyttranden

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut till markägarna, Vägverket, Ödeshögs kommun, Skogsstyrelsen Linköping, Riksantikvarieämbetet, Sveriges geologiska undersökning och Naturskyddsföreningen i Ödeshög. Remissvar har inkommit från Vägverket, Kommunstyrelsens arbetsutskott respektive Miljö- och byggnämnden i Ödeshögs kommun och Sveriges geologiska undersökning. Dessutom har synpunkter tidigare inkommit per telefon och e-post från Teliasonera Skanova Access AB.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Vägverket betonar att området som berörs ligger inom riksintresseområde för väg 50 samt att det är viktigt att vägunderhåll, reparationsarbeten och smärre vägförbättringsåtgärder ska kunna ske även framledes. Reservatet berör inte

vägområdet och utgör inte hinder för vägunderhåll, reparationsarbeten eller smärre vägförbättringar. Den ursprungliga reservatsavgränsningen har justerats, så att ett område i sydöstra hörnet utgår ur reservatsområdet, för att kunna ge utrymme för en särskild vägsäkerhetsåtgärd på platsen i form av en ögla för vänstersväng.

Kommunstyrelsens arbetsutskott tillstyrker bildandet av naturreservatet och Miljö- och byggnämnden meddelar att de inget har att erinra mot bildandet av reservatet.

Teliasonera Skanova Access AB har påpekat att en undantagsskrivning i föreskrifterna i förslag till beslut, att grävning för ledningsarbeten medges efter samråd med länsstyrelsen, inte är tillräcklig. Vid akuta fel på ledningen för telekommunikation mellan Ödeshög och Vadstena är det viktigt att reparation ska kunna ske omedelbart även t.ex. under helgtid/nätter. Skrivningen har justerats så att föreskrifterna inte utgör hinder för akuta arbeten.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a § första stycket miljöbalken sedan 2001-07-01.

Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver ej tillstånd (7 kap. 28a §, andra stycket miljöbalken). Åtgärder enligt fastställd skötselplan kan dock kräva tillstånd.

Tillståndsprövningen skall föregås av ett tidigt samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning skall en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bifogas tillståndshandlingarna (6 kap. 1 § miljöbalken). MKB:n skall belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Gagnvirke

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 1 (Miljödepartementet). Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, naturvårdsdirektören Claes Svedlinh, länsassessorn Karin Fridell, byrådirektören Sofia Bergvall och antikvarien Bror-Tommy Sturk deltagit.

Magnus Holgersson
Länsråd

Olle Jonsson
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

akten (naturdossier)

Sändlista

Henrik Orrenius, Sjöstorps gård 1, 599 93 Ödeshög
Karin Orrenius, Hamngatan 26, 599 93 Ödeshög
Christer Orrenius, Hamngatan 26, 599 93 Ödeshög
TeliaSonera Skanova Access AB, Agneta Johansson, 601 89 Norrköping
Ödeshögs kommun, Kommunstyrelsen/Tekniska enheten, 599 80 Ödeshög

Kopia till

Vägverket, Region Sydöst, 551 91 Jönköping
Ödeshögs kommun, Miljö- och byggnämnden, 599 80 Ödeshög
Skogsstyrelsen, Linköping, Datalinjen 1, 583 30 Linköping
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Sveriges geologiska undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
Naturskyddsföreningen i Ödeshög, c/o Christer Wiking, Siggeryd, 599 91 Ödeshög,
Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Reservatsförvaltningen
Lantmäterimyndigheten, Box 476, 581 05 Linköping
Länets författningssamling
Objektsregistret
Tidningskungörelse

Karta tillhörande Länsstyrelsens beslut för naturresevatet Sjöstorps kalkkärr beslutat 2008-12-19. Objektsnummer 2013312, dnr 511-9611-07.

